

# KOLOZSVÁRI SZÍNHÁZI KÖZLÖNY.

Kolozsvártt, mart. 8. 1860.

NAPILAP.

96-ik szám.

**Előfizetési ár:**  
(Február 16-tól, a szinidény végéig.)  
Helyben házhoz hordva 1 frt. 20 kr.  
Vidékre postán küldve 1 „ 50 „ osztr. ért.

Mindenemű hirdetések elfogadtatnak: kétszer  
hasábozott sorért 5 ujkr., ismétléseknél 3  
ujkr.  
Kincstári díj minden hirdetéstől 30 ujkr.

## A renegát. \*)

(Folytatás.)

Tserwelonaja a legrégibb stanicza a grebenszkoi kozákok vonalán. Ezek egy orosz gyarmatból származnak, melynek eredete nincs kaphatolva történelmileg. Egy monda szerint Tmio-tejew-Jarmakot, sziberiai hadjáratában elhagyta egy kozákfőnök embereivel együtt, és ezek alapították volna Andrejewa Derewnia falut. Annyi bizonyos, hogy Apraxin gróf, kinek I. Péter parancsára az első stanicza vonalat alakítania kellett, bizonyos számú földieket talált az országban, és ezeknek Tserwelonajában tüzött ki lakhelyet.

Ekképp tartá meg e stanicza régi orosz sajátságait. A férfiak csaknem valamennyien vakbuzgó raszkolnikok \*\*). A nők valódi kaukazi capuává teszik a staniczát szépségök által: arczidomuk moszkvai, de testalkatuk hasonló a hegyi nők karcsu és egyuttal izmos testalkatához. Midőn atyjáik, férjeik, testvéreik vagy kedveseik a csatába mennek, a nők az egyik kengyelbe lépnek, melyet a lovag szabadon hagy, egyik karukkal átölelik annak derekát s másik kezükkel, a sebes ügetés közt, égett bort öntenek nekik egy pohárba. Így néha három-négy verstnyire is elmennek a falutól.

\*) Mutatvány Dumas Kaukasi utazásából 1858-1859.

\*\*\*) Raszkolnikok (eretnek) vagy starowercezieknek (6-bítnék) hívnak egy, az orthodox görög egyháztól elvált secta tagjai.

Mikor a hadjáratnak vége van, a férfiak elé sietnek és ismét így térnek vissza a staniczába. Az erkölcsök e könyelműsége nagyon elüt az orosz erkölcsi szigorútól s a keleti elúrtságtól. E kozáknők közül többen tisztelkhez mentek nőül, másokról pikant történeteket beszélnek.

Például: Egy nő Tserwelonajában sok évet adott a féltékenységre férjének, ki őt nagyon szerette; végre a férj már nem állhatta ki, hogy még továbbra is tanuja legyen vetélytársa boldogságának, a hegyekbe menekült és a csecsen-czekkel az oroszok ellen harezolt. Egy csatában elfogták, megismerték; a haditörvényszék elítélte és agyonlövötte őt.

Bemutattattuk magunkat az özvegynél, s ő maga beszélt el nekünk a szomorú történetet mellékeseményeivel együtt, melyek által az némileg ki lőn vetköztetve drámai ruhából.

„Az volt a leggyalázatosabb“ így szölt, „hogy a kihallgatásnál nem állott engem megnevezni. Különbén úgy viselte magát, mint egy Molodecz \*). Láttam mikor agyonlőtték; a szegény ember annyira szeretett, hogy még utolsó pillanataiban is látni akart engemet. S én nem akartam őtet tagadó válaszom által megkeseríteni. Meg kell neki engedni, hogy úgy halt meg, mint egy férfi. Kérésére megengedték neki, hogy ne kössék be szemeit és ő maga vezényelhessen. Mikor elesett, rosszul lettem és én is elesem. Sokáig kellett ajultan fektüdnöm, mert mire mi-

\*) Bátor ember.



gamhoz tértem, már csaknem egészen el volt temetve, csupán lábai látszottak ki a földből. Egészen új vörös bagaria csizmák voltak rajta; én oly szomorú voltam, hogy elfelejtettem neki lehuzni; s így vele azok is el vannak temetve.“

Az elfeledett csizmák sok szívbéli fájdalmat okoztak a szegény özvegynek.

Midőn a staniczába jöttünk, az egészen elhagyatottnak látszott. Az egész népség a falu másik végén volt.

Igen nevezetes esemény adta előmagát, mely az imint elbeszélthet némileg hasonlítot: egy kivégzés.

Egy kozákot Tserwelonajából, kinek neje és két gyermeke volt, két év előtt elfogtak a csecsenczek. Egy szép hegyi leány kérésén megkegyelmeztek életének. Miután szabadítójának becsületszavára és kezességére szabadon bocsátották, ezzel szerelmi viszonyt kezdett. Egy napon megtudta a kozák legnagyobb fájdalmára, hogy a hegyi népek és oroszok közt alkudozások folynak, s hogy őt más foglyokkal együtt ki fogják cserélni. E hír, melyet a többiek örömmel fogadtak, vigasztalhatlanná tette őt. Azonban mégis visszatért a staniczába és újra elfoglalta házát. De nem tudott megszokni a sikon és a szép hegyileányra gondolt. Odahagyta Tserwelonaját, vissza ment a hegyek közé, áttért az izlamra, nőül vette a csecsencznőt és nem sokára híressé lett bátorsága és fanatizmusa miatt. Sőt megígérte társainak, hogy kezükre játsza Tserwelonaját, a szízi staniczát, melyet még nem foglalt el ellenség. (Vége köv)

## A múlt század jeles francia színésznői.

### III.

#### Clairon Lérés.

(Folytatás.)

Clairon anyja követte őt, ugyan azon színháznál volt alkalmazva, a hol mint a memoirek mondák: „állomást foglalt el“; kétség kívül páholynytőnő lehetett; de Clairon Hippolyte kisasszony, ki mindig fényleni, tündökölni ohajtott követé Buffon e mondását: Nevezétek a tárgyakat mindenkor legszebb neveiken, s a nyelv előkellővé válik“ Memoire-ibau minden színpadi hatásra volt kiszámítva.

Anyja egy, már nem fiatal színészhez akará férjhez adni, Clairon azonban, ki 17 éves volt, már egy másnak adá szívé s szerelmét.

Az előtt egy szegény Gaillard nevezetű költő szintén kosarat kapott tőle. A szegény költő egy emlékiratában igen hosszason beszél el e reá nézve fájdalmas csapást.

Ronenből Lillebe ment játszani. Lilleből Gondba, hol azon időben az angol király tartá főhadai szállását. Azt állítja, hogy itt vissza-  
sítá egy angol lordnak óriás vagyonát azon okból, mert a lordok iránt egyáltalában ellenszenvvel viselkedett.

szítá egy angol lordnak óriás vagyonát azon okból, mert a lordok iránt egyáltalában ellenszenvvel viselkedett.

Ezután Dünkirchbe ment. E városban kapá a rendeletet, hogy a Parisi operában fel kell lépnie, s valóban fel is lépett 1743 martius havában, mint énekesnő, tulszárnyalván Le Maure kiasszonyt, és elegendő sikert aratott.

Mind a mellett átment az operától a Comedie-Française-ba, hogy kiszorítsa Dangeville kisasszonyt. A vidéken kivétel nélkül játszott minden szerepet. Azonban több önszeretete volt mint tehetsége. Ezt maga is megvallja szerencséje tetőpontján. E vallomás nem éppen oly szerény, mint a minőnek ő akarna láttatni, hanem elég érdekes, hogy az említést megérdemelje.

„Ismerve színészi elveimet, reméllem bocsánatot nyerek, ha eseményeimet a hiuság látszatával is elmondom.

„Lecouvreur kisasszony többé nem élt; nem tudám tehát őt megbírálni. Seine kisasszony, ki 10 év óta elhagyta a színpadot, minden fellépésen pontosan jelen volt, s tapsai, miket nékem főleg „Electra“ szerepében, mely, mint mondák diadalmam vala, osztott majd örültté tevének. Eget földet forgásba hoztam, hogy megismerkedhessem vele, s megnyerjem tőle, hogy nekem verseket szavaljon, egy közös barátunk mind a kettőt kivitte.

„Midőn belépett a szobámba, melyben valék a tisztelet parancsoló megjelenés helyett, melyet vártam, nem láték mást nin tegy nőt hanyatló korában, roszul fésülve, szegényül öltözve, hangja s a kis semmiségek miket beszélt, azt hitethették volna el velem, ha rá nem nézek, hogy egy pajkos gyermek fecseg. Diadalmaskodtam magamban. Vonakodása előttem verseket szavalni annyival inkább meggyőzőnek képtelensége titkos megvallásáról és saját fensőbbbségemről. Végre beléegyezett „Electra“ szerepét ismételni, s én fejemben előrekészítém a hamis, de illedelmes és hizelgő bókot, melyet neki szükségképpen mondanom kelle. . . . Azonban a fensőbbbség, a tekintély kifejezése, melyet fölkelteben öltött, míg a székeket rendezte, hogy magának színpadot és színtalakat alakítson, a változás; melyet egész lényén történni láték oly arányban, a mennyiben a szolás percze közelgett, azonnal megváltoztaták gondolataimat. Hiuságom elhallgata. Érzém, hogy néhány könycsepp tódul szemeimbe. Kétségbeesésének percei, arcának mély fájdalma, egész lényének nemes és igaz odaengedése mig szavalt, összepontosultak lelkemben, hogy őt utánozzam, tanulmányozzam, és lábaihoz vonzottak. Utálatos előitéletem büntetéséért felfogadám lábai előtt, hogy örökre megjavítom magamat.“ (folyt k.)

## T Á R C Z A

## Bel és külföldi vegyes hírek.

□ Azon rég táplált reményeink, hogy Hauser Miskát és Reményi Edét e két világhírű művészt meghalhassuk, úgy látszik hogy végre és valahára teljesezésbe mennek; mert Hauser ur már körünkbe mulat, s nemsokára — valószínűleg még e hét folytán — fel fog lépni, s hallatni fogja elhírhedt „Madár a fán“ című szerzeményét, mely a művészt hosszú utazásában már többször mentette ki a legkellemetlenebb helyzetből. Reményi szíptén le fog jönni, s hallani fogjuk hegedűje varázs hangjait, melyről a pesti lapok folytonosan annyira magasztalólag szólnak.

\* Az új udvari operaszínházat érdeklőleg, az építő bizottmány negyven közül alkot magának egy tervet. Most előlegesen is annak ténnyeljárásáról tanácskozva, azt 4000 személyre indítványozák. A belépület vasszerkezettel lesz. Azt is felemlíték, hogy az intézettel egy opera- ballet- és diszitményiskolát hoznának kapcsolatba.

\* Haitzinger asszony művészi jubileuma megünnelésére készülnek némely színészek Bécsben és Berlinben.

\* A conventios értékű egyes, kettős, ötös, tizes, ötvenes, százaz és ezeres bankjegyek folyó év april 30-ig az illető pénztáraknál beváltandók. F. év majus 1-től jul. 31-ig a fennirt bankjegyeket még csak a bécsi bankpénztár fogadja és váltja be. Jelenleg 30 millio conventios pénzre szóló bankjegy van még közforgalomban.

□ A Lowoodi árvas. Tücsök új testvére. Ez Birch-Pfeiffer asszony „A szerencse gyermeke“ című új drámája, mely a bécsi udv. színházban néhány hét óta teli házak s nagy tetszés mellett adatik Felesleges említenünk, hogy a főszerepet a bécsiek bálványa, Goszmann kisasszony játssa.

□ Az „Odéon“ színház igazgatósága Párisban: „les Folies bourgeoises“ című vígjátékot fogadott el Fremy Arnouldtól, melynek nagy sikert jósolnak.

□ Szini előadás Napoleon hg évnapján. — Napoleon herczeg febr. 14. megünnepelvén házassága évnapját, fényes palotájában a császár és császárnén kívül még a párisi politikai, tudományos és művilág legnevezetesebb képviselői gyűltek össze, s a herczeg az egész ünnepevénynek bizonyos antik színezetet törekedett adni. Ugy megkezdé azt Gauthier Theophile „la Femme de Diomede“ című prologja, mely a díszes vendégkoszorút arra emlékezteté, hogy ő fensége házánál, Diomede híres házát Pompei-

ban akarta utánozni. A prologot követte Augier Emil „le Joueur de flute“ című vígjátéka a Comédie Française színház tagjai által előadva.

□ A zombori szerb olvasó-egylet által nem rég rendezett fényes táncvizgalomban a vendégek részint szerb, részint magyar öltözetben jelentek meg s a kólv meg csárdás változottak egymást.

□ Párisban bizonyos Roland nevű vállalkozó „Szerelmesek ujsága“ cím alatt lapot szándékozik megindítani. Ha Franciaországban minden századik szerelmes elő fog fizetni reá, szerkesztője rövid idő alatt milliókkal fog bírni!

□ Tom Pouce Csehországban szinte elvezett. Utozás közben ugyanis feldőlt a kocsi, s a kicsi Tom ugy belé keveredett a nagy hóba, hogy alig tudták felfedezni benne!

\* Azon tactuspálca, melyet Meyerbeer a porosz herczegnőtől ajándékba kapott, ebenfából van; alsó felét egy zöld, a felsőt egy piros aranyba foglalt drágakő díszíti.

## Színházi krónika.

Martius 6-án „Hunyadi László“, dalmü 4 fv., írta Erkel Ferencz. Ugyanazon kiosztással adatott mellyel közelebről. Gara Mariát Fridrikne asszony ismét annyi kellem, annyi bájjal éneklé, hogy a második felvonás ismert szép kettősét — Follinus, Hunyadi-val ismetelniök kellett közkívánatra. Szerdahelyi Nelli — Szilágyi Erzsébet-ről pár szóban elmondottuk már nézetünket a mult alkalommal, — ma is csak ismetelniük kellene. Bodorfi — Gara — ismét nem volt szép erőteljes hangjának egész birtokában. Pauli — a királyt elég csinosan éneklé — többször tapsokban is részestít — de a multkori megjegyzésünknek még ugy látszik nem sok eredménye van. A karénekek mind jól sikerültek

## NYIRTPOSTA.

Kalotaszeginek. A küldeményt kaptuk, de sajnálkozással kell kijelentnünk, hogy nem használhatjuk, daczára annak, hogy ép humorral vagnak írva. Az „Üstökös“ szerkesztője jobban fel tudná használni. Inkábblyraidolgozatokat kérünk. Kapja-e lapunkat rendszeren?

Pixidariusnak. A három kérdőjelnkre megkaptuk a feleletet kamatostól együtt. Nem alkudhatnánk-e le abból az 5-6 héttől valamit? Az ígérlet első felét legalább . . . A küldeményt köszönjük, a mi pedig a magán-levelet illeti, arra nézve csak annyit felelünk hogy: „áldjon meg az Isten!“

„Mikor házassodik már öcsém uram?“ című humorok nem közölhető, — lehetne ugyan belőle valamit faragni, de nem érkeztünk reá.

„Mi baja van most a világnak?“ Annak barátom bizony most nagyon sok baja van, — „tüneményes idők járnak“ mint mondja Kakas Márton; hanem ha ezt a verset kiadnók, azért a világ baján nem segíthetnők semmit; hanem a magunk baját annál könnyebben meggyűjthetnők. . . .

Felelős a szerkesztésért és kiadó HAVI MIHÁLY.

# NEMZETI SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélylyel.



Kolozsvártt, ma, csütörtökön, martius 8-kán, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHALY igazgatása alatti  
dalszintársaság által adatik:

## M A R T H A

vagy

### a richmondi leányvásár.

Regényes vig opera 4 felv. Irta Fridrich, ford. Szerdahelyi J. Zenéjét írta Flotow.

#### S z e m é l y z e t:

Lady Hariet Durham, a királyné udvarhölgye . . . . .	Fridrikné.	Richmondi bíró . . . . .	Bartha.
Nancy, barátneje . . . . .	Sbinek.	Tanácsirnok . . . . .	Beczakai.
Lord Tristán Miklefort, rokona . . . . .	Bokor.	Pitt Molli . . . . .	Baranyiné.
Lyonel . . . . .	Pauli.	Schmid Póli eladó leányok . . . . .	Majer L.
Plumket . . . . .	Bodorfi.	Wirth Betti . . . . .	Lang M.
		Város dobosa . . . . .	Gerecs.

Udvari hölgyek, vadászok, vadász nők, eladó leányok, vásári nép, haszonbérlek, szolgák.  
Történik Richmondban és környékén Angolhonban.

A holnapi előadással a bérlet bevégezödvén, a hatodikra mint e szini-  
idényben **utolsóra** a t. cz. közönség figyelmét és pártfogását annál  
inkább bátorkodik kérni a szinigazgatóság, minthogy a hátra levő szini-  
idényre **Aranyvári Emiliát**, a pesti nemzeti színház volt első tánczosnáját,  
továbbá **Montella** urat a majlandi scala operaház egyik első tánczosát, és  
**Jekellfalussy** urat a pesti nemzeti színház egyik volt első tenoristáját volt  
szerencsés megnyerni vendégekül.

A páholy- és zártszékberló uraságokat a bérletárak befizetésére mély tisztelettel fölkéri  
a szinigazgatóság.

**Helyek ára:** Zártszék **70** kr. Földszint **42** kr. Alishti jegy **21** kr.  
Karzat **18** kr. oszt. ért.

Kezdeté **7** órakor, vége **9**-után.